

MARIJA BISTRICA

Kraj bogate dediščine

SLOVENŠČINA

Vsebina

Marija Bistrica – kraj z bogato dediščino; pridite in se prepričajte!	5
Kraj z blagoslovom papeža Janeza Pavla II.	7
Bogastvo preteklosti vidno na vsakem koraku	9
Bistriške poti vere in upanja	12
Lepota tradicije in starih obrti	14
Delavnice starih obrti	17
Obiščite našo galerijo in Park skulptur	17
Uživajte v naših kulturnih dogodkih	19
Kulinarični užitki	20
Če želite aktiven oddih, pridite v Marijo Bistrico	21
Hoteli, gostinski objekti, tradicionalne obrti	22

IMPRESSUM

Izdaja Turistička zajednica Općine Marija Bistrica Fotografije Sanja Knezić, Dunja Kolar, Srečko Budek, Tomo Jeseničnik, Žarko Piljak, Arhiva TZ KZŽ Oblikovanje Marina Herceg i Igor Vranješ Tisk Tiskara Zelina d.d.

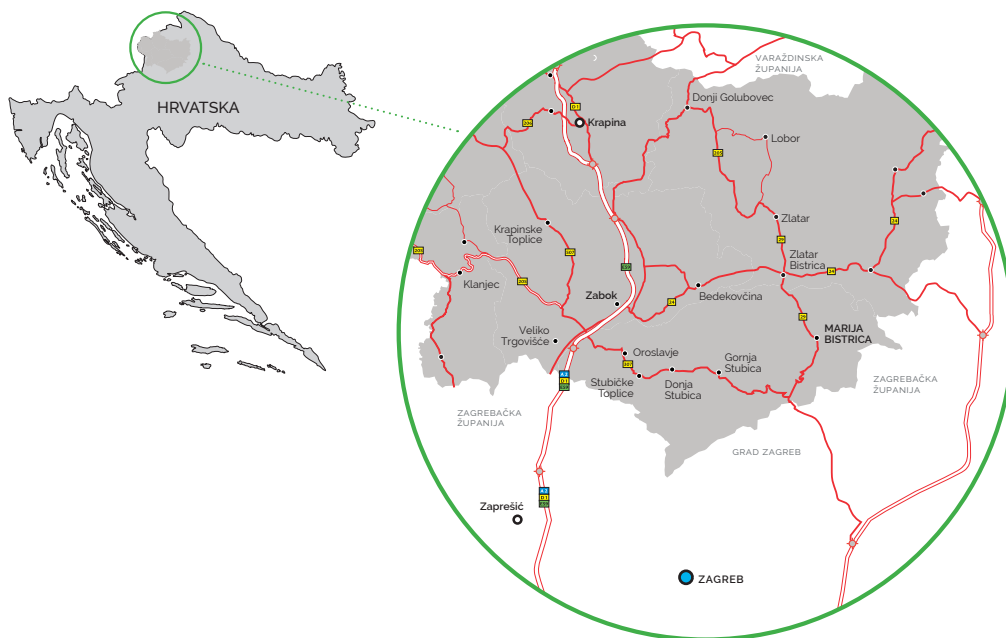

Marija Bistrica – kraj z bogato dediščino; pridite in se prepričajte!

Marija Bistrica je največje Marijino svetišče na Hrvaškem in leži v jugovzhodnem delu Hrvaškega Zagorja, na severnih obronkih Zagrebačke gore, štirideset kilometrov od glavnega mesta Zagreb.

Ob omembi Marije Bistrice najprej pomislimo na **romanja k čudodelni Materi Božji Bistriški**. Mestu dominira **cerkev Blažene Device Marije**, ki vzbuja občudovanje s svojo velikostjo, okolico in pomembnostjo. Že stoletja se v Marijo Bistrico stekajo množice vernikov iz vseh hrvaških krajev in tujine, pa tudi posamezniki, prihajajoči v tišini osebnega romanja, ki iščejo in najdejo svoj duhovni mir.

Vzporedno z romanji so se na bistriskem razvijale **stare obrti**, ki so ponujale izdelke iz medu, lesa in gline. Sveče, lectarstvo, lončenina in lesene igračke ustvarjajo barvito paleto pestre ponudbe za vse generacije.

Kraj z blagoslovom papeža Janeza Pavla II.

Najbolj svečan dan v zgodovini Marije Bistrice je bil **3. oktober 1998**, ko je **papež Janez Pavel II.** obiskal Marijo Bistrico in razglasil za blaženega pokojnega zagrebskega nadškofa in bistriškega duhovnika kardinala Alojzija Stepinca.

V Mariji Bistrici so od zgodnjih večernih ur v petek, 2. oktobra tisoči že prispelih romarjev sodelovali v različnih pobožnostih in se duhovno pripravljali na **srečanje s Svetim očetom** in **beatifikacijo kardinala Alojzija Stepinca**. Sveti Oče je krenil iz nuncijature v Zagrebu 3. oktobra okoli 8. ure z osebnim avtomobilom po cesti preko Sljemena in Stubiških Toplic do Marije Bistrice. Nekaj kilometrov pred vstopom v Marijo Bistrico je prestopil v „papamobil“ in na prostem nadaljeval pot do cerkve. Ko je množica stotisočih romarjev opazila „papamobil“, se je po Mariji Bistrici razlegel gromki aplavz. Sveti oče je vodil mašno slovesnost v koncelebraciji s sedmimi kardinali, sedemdesetimi škofi in več kot 1000 duhovniki.

Papež Frančišek je pri sveti maši v Rimu 27. aprila 2014. razglasil papeža Janeza Pavla II. za svetnika in ta je tako postal enaintrideseti Poljak med svetniki katoliške cerkve.

Bogastvo preteklosti vidno na vsakem koraku

Svetišče v Mariji Bistrici je postalo narodno svetišče že leta 1715, ko je hrvaški Sabor v bistriški cerkvi postavil velik votivni oltar. Svetišče je zaradi marijanske pobožnosti in številnih priprošenj k Materi Božji Bistriški postalo pretesno in premajhno. Bistriški župnik dr. Juraj Žerjavić (1875 -1911) je po načrtih arhitekta Friedricha von Schmidta in njegovega učenca Hermanna Bolléja je cerkev in župnijski dvor z arkadami dal razširiti in preurediti v novorenesančnem slogu.

Svojo prvo največjo slovesnost je Marija Bistrica doživela **15. oktobra 1971 s XIII. mednarodnim marijanskim kongresom**. Škofje so tistega leta razglasili svetišče za **Hrvaško nacionalno svetišče Matere Božje Bistriške**.

Kip Matere Božje Bistriške je datiran s konca 15. stoletja, pripada pa nizu črnih Madon, čeprav se je pri restavraciji razkrilo, da njena temna barva ni izvirna. Poznogotski leseni kip bistriške Matere Božje je delo ljudskega mojstra. Kip je bil najprej postavljen v prasvetišču na Vinskem vrhu, nato pa leta 1545 zakopan v župnijski cerkvi v Mariji Bistrici in odkrit leta 1588. Ponovno pozabljen in zazidan je bil drugič odkrit leta 1684. Selitev kipa, njegovo skrivanje in dve ponovni najdbi so vzbujali vero v njegovo čudežno moč.

Marija Bistrica je v 20. stoletju izpopolnila svoje romarske vsebine z **monumentalno Kalvarijo**. Z vzpostavitvijo Kalvarije so romarji pokorniki končno dobili primerno mesto za skupno molitvene pobožnosti križevega pota. Ureditev Kalvarije v Mariji Bistrici je bila zamisel nadškofa Antona Bauerja in njegovega koadjutorja blaženega Alojzija Stepinca.

Prve štiri postaje bistriške Kalvarije iz kararskega marmorja, s kipi v naravni velikosti so bile postavljene leta 1943, izklesane pa so bile v Italiji. V naslednjih letih so bile na pobudo takratnega upravnika svetišča mons. Lovra Cindorija, postavljene nove postaje križevega pota – delo znanih akademskih kiparjev: Kruna Bošnjaka (V. postaja), Ante Orlića v sodelovanju z Marijo Ujević (XIII. postaja), Stanka Jančiča (VII., IX., XI., XV. postaja), Anteja Orlića (X., XII., XIV. postaja), Josipa Poljana (VI. postaja) in Anteja Starčevića (VII. postaja).

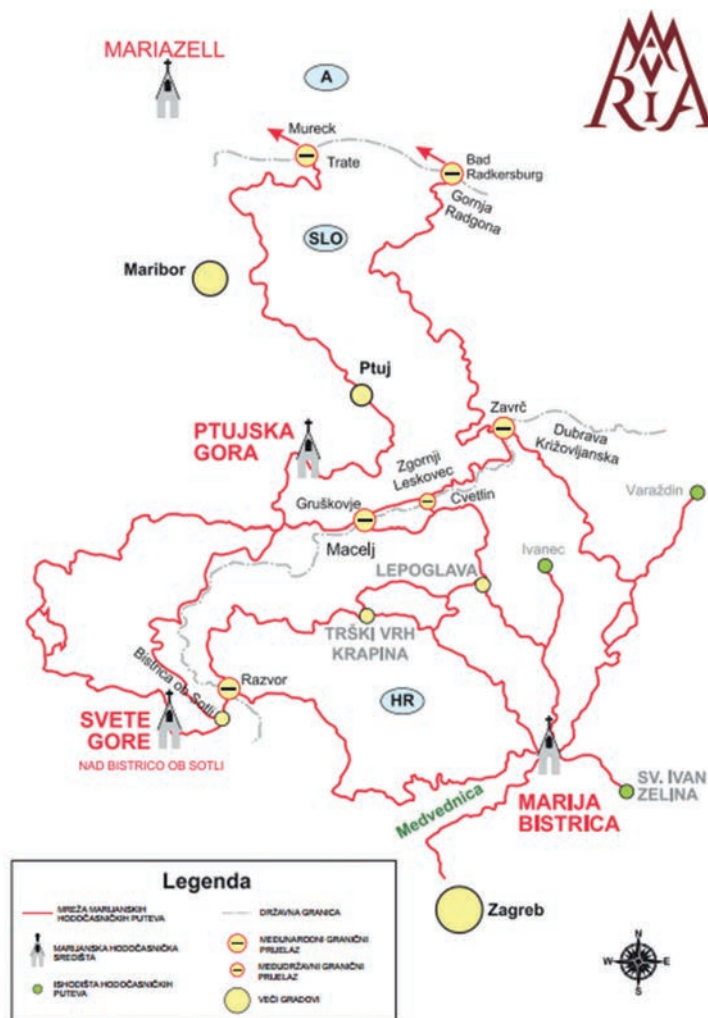

Bistriške poti vere in upanja

Hrvaško Zagorje se ponaša s posebej dragocenimi gotskimi in baročnimi cerkvami in številnimi proščenjskimi svetišči, od katerih bomo izpostavili najbolj znane in se odpravili po poteh romarjev, ki že od davnine častijo Marijo z romanji k njenim čudodelnim krajem.

Marijanska romarska pot obnavlja nekdanje poti, ki povezujejo slovenska in hrvaška Marijina svetišča, med katerimi posebej izstopata Ptujška Gora in Svete gore nad Bistrico ob Sotli in prehaja pri Kumrovcu na hrvaško stran in z ene strani povezuje svetišča v Vinagori in Trškem Vrhu z nacionalnim svetiščem, z druge pa se spušča s Ptujške Gore preko Cvetlina, Lepoglave, Lobarja in Belca prav tako v Marijo Bistrico. Tretja pot v Marijo Bistrico prihaja iz Dobreve Križovljanske in se spaja z romarsko potjo iz Varaždina.

Do Marije Bistrice, kamor se stekajo romarske poti, vodi tudi pot iz smeri Sv. Ivana Zeline, ena prometnejših pa povezuje Zagreb z nacionalnim svetiščem, ki mu je posebno čast podelil blaženi Alojzije Stepinac. Prav po njem je dobila ime markirana steza, ki poteka od njegovega rodnega Krašiča preko Zagreba, Marije Bistrice vse do Lepoglave.

Lepota tradicije in starih obrti

Večstoletna tradicija tega kraja je povezana z izdelki iz medu, gline in lesa. Najbolj zastopane tradicionalne obrti v Mariji Bistrici so čebelarstvo, lectarstvo, svečarstvo in lončarstvo. Sčasoma so se obrti spreminjale, nekatere so se razvijale, nekatere tonile v pozabo, a tradicija se je ohranila vse do danes.

Tradicija živi tudi v **Bistrički dobrodošlici** – tradicionalnem sprejemu skupin, ki jih z medenjaki in gvircem pričakajo dekleta v narodni noši. **Medenjaki** je tradicionalni bistriški medeni piškot. Medičarji od nekdanje bogatije podobe Marije Bistrice. **Gvirc** je medeni napitek, ena najstarejših alkoholnih pijač, ki jih je človek konzumiral. Dobimo ga s spontano fermentacijo medu.

Lesene otroške igrače so prepoznavni tradicionalni izdelki Hrvaškega Zagorja z dolgoletno zgodovino. Način izdelave se je v določenih družinah prenašal iz generacije v generacijo in se ohranil vse do danes. Lesene piščalke – žviegle in tamburice so živopisanih barv in različnih oblik. Za lesene igrače je značilna tradicionalna izdelava in rumena barva. Spretnost izdelave lesenih tradicionalnih otroških igrač s področja Hrvaškega Zagorja je bila leta 2009 uvrščena na UNESCOv Reprezentativni seznam nesnovne dediščine človeštva.

Licitari so pisano okrašeni piškotki iz medenega testa. Tradicionalno so živordeče barve, izdelujejo pa se v različnih oblikah in velikostih. Majni licitari (srca, punčke, ptički, podkvice, venčki, konjički) so priljubljeno božično okrasje v hrvaških domovih, večji pa so namenjeni obdarovanju bližnjih ob posebnih priložnostih. Licitarstvo je stara obrt, katere začetki segajo daleč v 13. stoletje. Tradicija izdelovanja licitarjev je bila leta 2010 uvrščena na UNESCOv Reprezentativni seznam nesnovne dediščine človeštva.

Lončarstvo je spretnost izdelovanja posode in podobnih predmetov iz gline. Poleg cvetličnih lončkov, posod za peko, majolk ... marljive roke mojstrov v Mariji Bistrici iz gline izdelujejo tudi glasbene instrumente. To so različne piščalke v obliki ptic, ki s pihanjem na odprtine proizvajajo zvoke, podobne petju slavca ali drugih ptic pevk. Ločenino so kot uporabne izdelke prvotno uporabljali v gospodinjstvih, dandanes pa jih najpogosteje kot spominke kupujejo navdušeni obiskovalci.

Delavnice starih obrti

Poleg verskih vsebin, ki v Marijo Bistrico privabljajo številne romarje, kraj svojim obiskovalcem nudi tudi čare odkrivanja številnih starih obrti. Spretnost mojstrov obeta svojo prihodnost v izdelavi lesenih igrač, licitarjev, lončenine in drugih spominkov.

Stare obrti lahko na **zelo poseben in zanimiv način** vsakodnevno spoznavate in doživite preko zanimive interaktivne prezentacije mojstrov – delavnici izdelovanja licitarjev, delavnici izdelovanja lesenih igrač ali delavnici izdelovanja izdelkov iz gline. V delavnicah starih obrti se otroci, pa tudi vsi drugi zainteresenti, učijo likovnega izražanja in pomena ohranjanja izvirnega rokodelstva zagorskega ljudskega izročila.

Obiščite našo galerijo in Park skulptur

V **Galeriji Hudek** si lahko ogledate dela akademskega kiparja Pavla Hudeka, mojstra skulpture in slikarstva, umetnika, ki je vse svoje ustvarjalno obdobje posvetil ustvarjanju umetniških del, v katerih se združujeta slikarska in kiparska izraznost. Galerija Hudek je bila odprta 13. julija 2002 v sklopu prireditve Ljeto u Mariji Bistrici 2002 (Poletje v Mariji Bistrici 2002). Avtor je s svojimi slikarskimi stvaritvami v pejzažih Mariji Bistrici vdahnil dušo, z glinenimi in keramičnimi figurami pa se je poklonil bistriški zemlji.

Park skulptur se nahaja na turistični cesti proti Vinskemu vrhu, 500 metrov od glavnega trga v Mariji Bistrici, v smeri proti kapeli Matere Božje na Vinskem vrhu. Kiparsko kolonijo je skupina entuziastov ustanovila že leta 1983. Del fundusa je bil poškodovan v veliki poplavi, ki je Marijo Bistrico prizadela 4. julija 1989. Po nekajletnem premoru je bila rezbarska kolonija ponovno organizirana leta 2000 in od takrat skozi leta nastaja prava galerija vrhunskih del na prostem. Skulpture se tematsko naslanjajo na sakralne vsebine ali so ustvarjene po prosti izbiri rezbarjev. Park šteje že več kot 100 skulptur.

Uživajte v naših kulturnih dogodkih

Prireditev **Ljeto u Mariji Bistrici** (Poletje v Mariji Bistrici) ponuja različne kulturne, duhovne, športne in druge vsebine skozi vse poletje, poudarek pa je na obeležitvi 13. julija – praznika Matere Božje Bistriške, Dneva Občine in župnije Marija Bistrica. Ljeto u Mariji Bistrici zajema različne podkategorije dogodkov i prireditev, kot so: Kolesarjenje Štiri kapelice, Srečanje upokojencev Krapinsko-zagorske županije, Veseli otroški dan, Odškrinute dveri bistričke (Odškrnjene duri bistriške), Po planinski pešpoti okoli Marije Bistrice, Bistriška noč, Procesija s svečami od Marije Bistrice do Vinskega vrha, Dnevi folklore Laz, Kolesarjenje Selnica – Gusakovec, Bistriško športno poletje. Prireditev poteka od julija do avgusta.

Advent v Mariji Bistrici, kraju večstoletne tradicije romarstva, starih obrti in kulturnega dogajanja, se je od nekdaj posebej slavil in obeleževal. Advent v Mariji Bistrici se od leta 2010 odvija vsako leto skozi ves december. Prireditev se obeležuje s priložnostnim kulturno umetniškim programom, božično sejmsko ponudbo in številnimi delavnicami za otroke in odrasle. Advent v nacionalnem svetišču je prav poseben, saj s svojim vzdušjem poudarja duhovnost, družinske, kulturne in tradicionalne vrednote.

Kulinarični užitki

Hrana je od nekdanj povezovala generacije in imela pomembno vlogo pri prenašanju običajev. Gastronomska ponudba bistrških restavracij je pestra in raznolika, prilagojena različnim gostom: od tistih, ki želijo okusiti izvirno, tradicionalno hrano, do tistih, ki si želijo ugodja vrhunske restavracije in prvovrstne postrežbe specialitet, ki temeljijo na inovativni interpretaciji tradicionalne zagorske kuhinje. Mlajšim gostom in njihovem pospešenemu avanturističnemu duhu so prilagojene picerije ter manjše lokalne restavracije, katerih jedilniki vsebujejo enostavne jedi zagorske in drugih kuhinj.

Vinogradi na dobrih legah, okopani s toploto sončnih žarkov in ljubeznijo tukajšnjih vinogradnikov zagotavljajo vrhunske plodove, izvrstno grozdje. V Mariji Bistrici lahko pokusite tudi vina, ki so zaščiteni z oznako zemljepisnega porekla in so vsa v rangu kvalitetnih vin.

Če želite aktiven oddih, pridite v Marijo Bistrico

V turistični ponudbi Marije Bistrice posebej izstopajo kolesarske poti; od makedamskih kolovozov do asfaltiranih cest za družinsko panoramsko vožnjo. Raznolikost je tolikšna, da lahko vsak najde idealno pot zase. **Kolesarske poti Marije Bistrice** temeljijo na ohranjenem naravnem okolju, kulturno-zgodovinski dediščini in visoki stopnji ekološke zavesti.

Planinska pešpot Za dušo in telo je uvrščena v Planinske pešpote Hrvaške in letno jo obiše več kot 1500 planincev, radi pa jo obišejo tudi rekreativni pohodniki. Bivanje v naravi, na svežem zraku navdaja človeka z zadovoljstvom – planinarjenje tako naredi življenje prijetnejše, zanimivejše in lepše.

Ranch Pia, ki se nahaja na samotnem kraju ob naselju Podgrađe, umeščen na prehodu med pogozdenimi hribčki in polji v dolini reke Krapine, je od Marije Bistrice oddaljen 5,5 km. Ranch Pia sestavljajo številni objekti. Konjem je namenjen izpust in hlev s 14 boksi ter zunanji pokriti boks ob hlevu. Za potrebe jahanja se uporabljajo prostori za spravljanje opreme, prostor pred hlevom za sedlanje in štrigljanje ter manjši, pokriti prostor velikosti 14x30 m za šolo jahanja. Prosti čas lahko obiskovalci preživljajo v gostinskem objektu s teraso in vinsko kletjo ali v prijetnem vzdušju ribnika ob gozdu.

HOTEL, ZASEBNE NASTANITVE

Bluesun hotel Kaj ****

Zagrebačka bb
tel. 00385 (0)49 326 600
kaj@bluesunhotels.com
www.hotelkaj.hr

Željko Cesar

Zagrebačka 17
tel. 00385 (0)49 469 256
mob. 00385 (0)99/6935 197

Dragica Dijanić

Zagrebačka 21
tel. 00385 (0)469 075
mob. 00385 (0)98/9186 009

Stjepan Dijanić

Zagrebačka 29 A
mob. 00385 (0)98/163 4858

Marija Ivak

Trg pape Ivana Pavla II. 6
tel. 00385 (0)49 469 041
mob. 00385 (0)98/9828 886

Anita Micak

Podgorje Bistričko 188
mob. 00385 (0)99/2128 733

Blanka Ozimec

Stubička cesta 1
tel. 00385 (0)49 469 218
mob. 00385 (0)98/9675 065

Zdravko Prugovečki

Globočec 126 b
Tel: 00385 (0)49 469 175
Mob: 00385 (0)95/847 7540

Stjepan Šalamon

Globočec 157 A
mob. 00385 (0)98/752 775

Josipa Škrlec

Podgorje Bistričko 20 A
tel. 00385 (0)49 469 268
mob. 00385 (0)98/9201 371

Nada Totović

Gornjoselska 30
tel. 00385 (0)49 469 287
mob. 00385 (0)99/4006 355

Zvonimir Vedrina

Podgorje Bistričko 96
mob. 00385 (0)98/9269 921

GOSTINSKI OBJEKTI S PONUDBO HRANE

Bluesun hotel Kaj ****

Zagrebačka bb
tel. 00385 (0)49 326 600
kaj@bluesunhotels.com
www.hotelkaj.hr

Restoran Bisticza Restoran Academia

Bistro i pizzeria Bistrica

Kralja Tomislava 5
tel. 00385 (0)49 469-117

Restoran Dobro nam došel prijatelj

Nova cesta 1
tel. 00385 (0)49 468 458

Vinarija Micak

Hum Bistrički 69 a
tel. 00385 (0)49 469 198
mob. 00385 (0)98/555 415
mladen.micak@kr.t-com.hr
www.vinarija-micak.hr

Bistro-noćni bar Mladost

Zagrebačka 9
tel. 00385 (0)49 469-099
bistro.mladost@gmail.com

Ugostiteljstvo Haustor

Trg pape Ivana Pavla II. 30
tel. 00385 (0)49 468-830

TRADICIONALNE OBRTI

Medičarsko-svrčarsko ukrepanje Zozolly – ozemljen 1882.

Vlasta Hubicki
Nova cesta 13
tel. 00385 (0)49 469 070;
468 354

Medičarsko-svrčarski obrt i darilni prodajalna Mahmet

Gordana Mahmet Habazin
Kolodvorska 22
tel. 00385 (0)49 469 040;
468 296

Svečar-medičar- ugostiteljstvo Medni bar Brlečić

Snježana Husinec
Trg pape Ivana Pavla II. 5
tel. 00385 (0)49 469 527

Medičarsko-svrčarski obrt i darilni prodajalna Bičak

Jasminka Kovačić
Trg pape Ivana Pavla II. 29
mob. 00385 (0)99 6919 666

Licitari Bičak

Ljerka Dragjija
Zagrebačka 8
tel. 00385 (0)1 2064 188

Medičarnica Šćuric

Brankica Šćuric
Podgorje Bistričko 29
tel. 00385 (0)49 469 486

Tradicionalne obrti majstora Tome

Tomo Kovačić
Globočec 18
tel. 00385 (0)49 469 292

Lončarstvo

Ivan Kovačić
Globočec 20
tel. 00385 (0)49 469 443

Les – M

Vladimir Gorički
Tugonica 52
tel. 00385 (0)49 444 216

Lesene igrače

Ivica Mesar
Tugonica 146
mob. 00385 (0)95/ 5291 410

Lesene igrače

Ivan Mikuš
Laz Stubički 10
mob. 00385 (0)91/ 5800
590

Lesene igrače

Stjepan Mikuš
Laz Stubički 42a
mob. 00385 (0)98/ 612 702

Lesene igrače

Ivan Hajnić
Tugonica 54b
tel. 00385 (0)49 444 109

Lesene igrače

Lovro Fijan
Zagrebačka 3
mob. 00385 (0)98/ 607 390

TURISTIČKA ZAJEDNICA
OPĆINE MARIJA BISTRICA
ZAGREBAČKA BB
HR - 49 246 MARIJA BISTRICA

Tel: + 385 49 468 380
Fax: + 385 49 301 011
E-mail: tzo.marija.bistrica@gmail.com
Web: www.tz-marija-bistrica.hr
Facebook: TZO Marija Bistrica

Krapinsko-zagorska
županija

